

WWF

MAGAZINE

LENTE-EDITIE

2017

PANDA

Nr80 – FEBRUARI, MAART, APRIL 2017
TRIMESTRIEEL – AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X – P309290

Dossier

Bedankt: Grote overwinning voor de Europese natuur!

GEBOREN IN HET AMAZONEGEBIED

28.05.2017 - 20 KM OF BRUSSELS

MOVE YOUR

FOR NATURE

JOIN #TEAMWWF AND RUN WITH US

WWW.WWF.BE/TEAMWWF

© WWF-Ecuador

Als kind hoorde ik vaak verhalen over mijn grootvader, die Zuid-Amerikaanse cacao en koffie promootte in Brussel. Toen had ik nooit gedacht dat ik het grootste deel van mijn leven zou wijden aan het behoud van de bossen in het westelijke Amazonebekken, precies het oorsprongsgebied van cacao.

De bergachtige en laaggelegen Amazonebossen, ook die van Ecuador, horen bij de meest diverse biomen ter wereld. Al die biodiversiteit biedt de mens een overvloed aan eetbare en geneeskrachtige plantensoorten. In middelhoge habitats vind je onder meer de boomtomaat, en ook de *Cinchona*, historisch gezien de belangrijkste bron van het doeltreffende malariamedicijn quinine, groeit in het Amazonegebied. Maar er leven ook talloze bevolkingsgroepen in het Ecuadoraanse Amazonegebied, waaronder de Achuar, de Shuar, de Siona-Secoya, de Cofán, de Waorani en de Oriente Kichwas.

Bijna de helft van Ecuador is bedekt met Amazonewoud, en 80 procent van het Ecuadoraanse laagland (het gebied dat onder 1300 m boven zeeniveau ligt) bestaat uit oerbos. We moeten er aandacht voor hebben dat van al die bossen bijna de helft deel uitmaakt van het historische grondgebied van de inheemse bevolking. De bescherming van het Ecuadoraanse Amazonewoud is dan ook essentieel voor duurzame ontwikkeling in ons land, voor het welzijn van de bevolking en voor de wereldwijde stabiliteit van het klimaat van onze geliefde planeet. Zet je samen met ons in!

Hugo Arnal
Algemeen directeur
WWF-Ecuador

INHOUDSTAFEL

In het kort	4-5	Kids	18-19
Dossier	6-17	Focus	20
Geboren in het Amazonegebied <ul style="list-style-type: none"> • De bewakers van het bos • Een wereld met vele gezichten • Een unieke blik op de Amazone • Bouwen aan een groenere toekomst 		Samen de bloemenweides van Fagne Famenne redden	
		Bedankt	22-23

DOSSIER

GEBOREN IN HET AMAZONEGEBIED

p. 6-17

© iStockphoto.com/Kseniya Ragozina

COLOFON: Panda Magazine is een publicatie van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo, het woord Panda en de afkorting WWF zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding. • Werkten mee aan dit nummer: Hugo Arnal, Ioana Betieanu, Maria Fernanda Burneo, Gregory Claessens, Leen De Laender, Héléne Pans, Maria Vallejo, Isabelle Vertriest, Gwendoline Viatour. • Copywriting: Nicolas Chartier, Martin Collette, Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq, Jelgher Wandels. • Coördinatie: Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq. • Design: www.propaganda.be. • Druk: Daddy Kate. • Coverfoto: © iStockphoto.com/Atelopus • V.U.: Antoine Lebrun, E. Jacqumainlaan 90, 1000 Brussel.

© Christian Faesi -Omar Vidal

VAQUITA DREIGT UIT TE STERVEN DOOR STROPERIJ

In februari kondigde het International Committee for the Recovery of the Vaquita (CIRVA) aan dat er naar schatting nog 30 vaquitas in leven zijn wereldwijd, tegenover 60 vorig jaar.

Deze kleinste walvisachtige ter wereld leeft in de Golf van Mexico en wordt ook wel de Californische bruinvis genoemd.

De grootste bedreiging voor de vaquita's zijn de visnetten die hen per ongeluk vangen en waarin ze verdrinken. En dan

met name de drijfnetten die gebruikt worden voor de illegale vangst van de totoaba, een vis die erg gegeerd is in Azië. De totoaba's zwemblaas is een dure delicatessen in Azië en wordt verhandeld langs een illegale route van Mexico naar China, via de Verenigde Staten. Aangezien de laatste cijfers de nood aan

onmiddellijke actie aantonen, benadrukt WWF opnieuw zijn overtuiging dat de Mexicaanse overheid meteen en voor onbepaalde tijd de visvangst binnen de habitat van de vaquita moet verbieden en ook op de handhaving van dat verbod moet toezien. Dat is volgens WWF de enige manier om de vaquita nog te redden van uitsterving.

HET AANTAL IBERISCHE LYNXEN IS IN TIEN JAAR BIJNA VERDRIEDUBBELD

In de laatste tien jaar (2006-2016) is het aantal Iberische lynxen in Spanje en Portugal toegenomen van 177 naar 475, een stijging van bijna 170 procent. Het Spaans-Europese samenwerkingsproject Life Iberlince heeft de nieuwste voorlopige cijfers gepubliceerd.

'De groei van de laatste jaren is vooral te danken aan het herintroductieprogramma. Elk jaar worden in Spanje en Portugal jonge lynxen uitgezet. Vorig jaar was extra bijzonder want voor het eerst in jaren hebben Iberische lynxen zich in alle

vier herintroductiegebieden voortgeplant. Dat hebben we in jaren niet gezien en dat is vanzelfsprekend een heel goed teken!', aldus WWF-Spanje.

Toch is het voortbestaan van de Iberische lynx nog steeds in gevaar. Aanrijdingen en een tekort aan prooidieren zijn de grootste bedreigingen voor het dier. De Iberische lynx is ondanks de bemoedigende cijfers nog altijd een van de zeldzaamste katachtigen ter wereld. Op de Rode Lijst is hij in 2013 opgeschoven van de hoogste risicocategorie 'ernstig bedreigd' naar 'bedreigd'.

© Sanchez & Lope / WWF

CHINA VERBIEDT BINNENLANDSE IVOORHANDEL IN 2017

Een historisch besluit! Op het einde van 2016 maakte China officieel bekend dat er eind december 2017 een volledig verbod zal zijn op de binnenlandse handel in ivoor. WWF en partnerorganisatie TRAFFIC (het internationale netwerk dat toezicht houdt op illegale handel in wilde soorten) reageren verheugd. Het sluiten van de grootste ivoormarkt ter wereld zal een enorme impuls geven aan de strijd tegen de olifantenstroperij in Afrika.

Lo Sze Ping, directeur van WWF-China: *'De Chinese overheid laat hiermee zien dat de stroperijcrisis zeer serieus is te nemen. Het sluiten van de grootste*

ivoormarkt ter wereld zal het voor criminele netwerken een stuk moeilijker maken om hun illegale voorraden aan de man te brengen.'

WWF en TRAFFIC benadrukken dat de illegale handel in ivoor niet zal stoppen zolang er vraag is. De organisaties roepen de Chinese overheid dan ook op om bewustwordings- en gedragsveranderingscampagnes te blijven voeren en de samenwerking met andere landen, natuurorganisaties en lokale gemeenschappen verder te zetten om een eind te maken aan de illegale handel in ivoor. *'Ivoor hoort aan een levende olifant en nergens anders.'*

© Elizabeth John / TRAFFIC

DOSSIER

GEBOREN IN HET AMAZONEGEBIED

Met zijn 116 000 km² is bijna de helft van het grondgebied van Ecuador bedekt met Amazonewoud. Deze unieke habitat, met al zijn natuurpracht en zijn tienduizenden unieke diersoorten, heeft eeuwenlang de cultuur van de lokale gemeenschappen beïnvloed. Tegenwoordig verdwijnt hier echter 100 000 hectare aan kostbaar tropisch woud per jaar.

Dat is bijzonder slecht nieuws, niet alleen voor bedreigde diersoorten zoals de jaguar, maar ook voor de lokale gemeenschappen die van het woud leven en zelfs voor de rest van de wereld.

Daarom vertellen lokale bewoners ons in dit dossier hoe zij het tij samen met WWF en de Ecuadoraanse regering trachten te keren. Reist u met ons mee?

© Alejandro Polling / WWF-Colombia

DOSSIER

DE BEWAKERS VAN HET WOUD

Het Amazonewoud in Ecuador is een buitengewone plek, waar de inwoners hun eeuwenoude tradities en verbluffende leefomgeving trachten te beschermen. WWF helpt hen hierbij. Onze collega's in Ecuador spraken met enkele bewoners van dit oeroude woud over hun dagelijkse leven. Ontdek hier hun buitengewone verhalen.

Leden van de Kichwageenschap.

DE GEUR VAN KANEEL

De Kichwa's gebruiken de Bobonazarivier langs het dorp Jatunpuerto om per kano van het ene naar het andere dorp te varen. Onderweg vullen de veelvuldige kaneelbomen de lucht met hun zware geur. Een jongeman houdt een blaaspijp tegen zijn mond, wachtend op een vogel om op te jagen. Vrouwen in traditionele klederdracht rapen bladeren, die ze later zullen gebruiken

om maagpijn te verzachten. In ditzelfde bos bracht Alcides Illescas zijn kinderjaren al spelend door. Vandaag maakt deze plek deel uit van de 13 000 hectare die deze gemeenschap beschermt in het kader van het overheidsprogramma Socio Bosque (zie pagina 16-17). In ruil voor de bescherming van de bossen krijgen Alcides en zijn dorpsgenoten een financiële tegemoetkoming, zodat ze niet naar ontbossing hoeven te

grijpen voor hun inkomen. *'Ik wil dat mijn kleinkinderen ook in dit bos kunnen spelen, en dat ze alle dieren zien die ik heb gezien toen ik hun leeftijd had,'* vertelt Alcides. *'Daarom bescherm ik het bos.'*

WWF verleende technische ondersteuning om de regio in kaart te brengen, zodat deze gemeenschap zou kunnen deelnemen aan het Socio Bosque-project (p. 16-17).

► Wist je dat?

Het Amazonewoud laat elke dag 20 miljard ton water los in de atmosfeer, en speelt een cruciale rol voor het klimaat.

WAAR DE GODEN WONEN

De achttienjarige Jessica Catan maakt deel uit van de Wisuigemeenschap in de provincie Morona Santiago. Zij en haar familie worden omringd door bijna 5000 hectare tropisch regenwoud, dat hen alles biedt wat ze nodig hebben: voedsel, onderdak en medicijnen. Voor de mensen in deze gemeenschap is het bos de plaats waar de goden leven. Arutam is de oudste van de groep en wordt liefhebbend 'opa' genoemd. Hij is een geest van het bos. Het is minstens een uur stappen om de Wisui te bereiken. Wanneer we dichterbij komen, overheersen de rivier, de jungle en

de dieren al onze zintuigen. Het is er warm en vochtig. Wanneer we aankomen, worden we begroet met *chicha* (een drank) en *caracha* (*Pseudorinelepis genibarbis*), een Amazonevis die vroeger op de dag werd gevangen.

Ook de oorspronkelijke Shuarbevolking, een van de vele bevolkingsgroepen in Ecuador, sloot zich aan bij het Socio Bosque-project. De inwoners van de Wisuigemeenschap voelen zich bijzonder trots over hun verwezenlijkingen. Ze beschermen het bos en hebben de middelen om te investeren in een duurzame

ontwikkeling die hun gebied respecteert en de geesten die er wonen.

Vlak voor zonsondergang nodigen Jessica en haar broers ons uit om samen met hen te gaan zwemmen in de Macumarivier. Achteraf vragen we ons af wat er zou gebeuren als dit paradijs verdween. Het zou niet alleen voor Jessica en haar familie een groot verlies zijn, maar voor de hele mensheid. Dat is de grootste motivatie achter de samenwerking van WWF met de Wisui en vele andere gemeenschappen.

© WWF-Ecuador

Familie uit de Wisuigemeenschap, die in het Amazonewoud woont.

DOSSIER

WWF is actief in vier gebieden van Ecuador: het Ecuadoraanse Amazonegebied, Chocó-Darién, het Ecuadoraanse kustgebied en de Galapagoseilanden.

Carmen Tiwi met op de achtergrond haar zelfgemaakte manden.

HAAR BOS, ONS BOS

Carmen Tiwi fluistert verlegen en glimlacht wanneer ze ons ziet. Ze is een Shuar van de Arapicosgemeenschap van de provincie Morona Santiago. Trots draagt ze haar haar lang en los, net als de andere vrouwen in haar gemeenschap. Dat en ook haar diepe kennis over het regenwoud maken deel uit van haar erfgoed. Het meeste van wat ze nodig heeft om te overleven haalt Carmen uit het woud rond haar huis: exotisch fruit, medicinale planten en klimplanten om manden mee te weven. Ze gebruikt ook *milisho*, een zaad van de ajulemoplant, en andere kleurige zaden om ambachtelijk handwerk te creëren. Fier toont ze ons haar manden, kommen, oorkingen en halskettingen. Ze leerde dit handwerk al van jongs af aan, maar blijft het perfectioneren. *‘Als ik het resultaat niet goed vind, begin ik gewoon opnieuw.’* Daarnaast kweekt en beschermt Carmen ook lokale planten, die WWF aankoopt voor haar. *‘Het is een win-winsituatie,’* legt Carmen uit. Carmen ontvangt financiële steun en opleiding om deze planten te kweken, die later opnieuw in het gebied worden geplant zodat het ecosysteem kan herstellen. *‘Ik hou zielsveel van dit*

bos,’ zegt Carmen terwijl ze onder de bomen door loopt. WWF werkt voor de toekomstige generaties, zodat haar nakomelingen net als zij de geur van een levendig, gezond bos zullen kunnen inademen.

DE ZON VAN DE SJAMAAN

Het verhaal van Gonzalo Jua Jua is opmerkelijk. Gonzalo heeft namelijk 74 broers en zussen, en heeft zelf 12 kinderen. Zijn vader was een sjamaan.

Hij maakt deel uit van de Shuar-gemeenschap in Santa Inés, een dorp in het Amazonewoud. Gonzalo heeft een bachelordiploma in ecologie. De westerse kennis die hij aan de universiteit verwierf, combineert hij met de eeuwenoude kennis die binnen zijn gemeenschap van generatie op generatie is doorgegeven. Het woud om hem heen is zowel zijn voorraadkast, zijn apotheek als zijn huis. Hij beseft dat respect de sleutel is tot het behoud van

Gonzalo Jua Jua, in het gezelschap van een deel van zijn gezin.

© WWF-Ecuador

Martin en Nelly tonen ons hun 'achtertuin'.

dit kwetsbare ecosysteem. *'Wanneer ik ga jagen en een groep zainos (halsbandpekaris, een soort kleine zwijnen) tegenkom, vang ik er niet zo veel mogelijk. Ik neem er één mee, net genoeg om mijn gezin te voeden.'* Elke ochtend verzamelt Gonzalo bladeren, die hij laat weken. De volgende ochtend drinkt hij het treksel op om de parasieten in zijn lichaam te doden. In de loop van de voormiddag takt hij een dunne wortel uit de grond en plet hem aan de rand van de rivier. De melkachtige substantie die hij zo verkrijgt, giet hij in de rivier. De vissen worden er namelijk duizelig van, waardoor ze aan de oppervlakte komen drijven en hij ze makkelijker kan vangen. Wanneer Gonzalo genoeg vis heeft gevangen voor de maaltijd, maakt hij samen met de rest van het gezin compost voor de kwekerij. Gonzalo's gezin kweekt immers boomsoorten die enkel in dit woud groeien. Een deel gebruikt hij voor hout, een deel voor de vruchten en een ander deel verkoopt hij aan WWF-Ecuador, dat de bomen gebruikt voor herbebossingsprojecten.

EEN PARADIJS IN DE ACHTERTUIN

Wanneer ze hun voordeur uitlopen hebben ze een zicht waarvan velen van ons alleen maar kunnen dromen: het Amazonewoud als achtertuin, met rivieren, watervallen en wilde dieren. Martin Chamik en Nelly Wampanti horen bij diegenen die het voorrecht hebben om in zo'n omgeving te wonen. Zij zijn Shuar, een van de vele inheemse volkeren in Ecuador, en leven in de Nantargemeenschap, in de provincie Pastaza. Ze zijn dol op hun stukje paradijs en delen het graag met de rest van de wereld. Daarom hebben ze zelf een toerismeproject opgestart. Van heinde en verre komen reizigers hier een unieke ervaring beleven in de kwekerij van Nelly, Martin en de andere leden van de Nantargemeenschap. Nelly zingt er zachtjes liedjes in Shuar terwijl ze haar *chontas*, *pechiches* en *ungurahues* verzorgt, lokale pinda- en palmbomen. Die zullen later aan WWF verkocht worden om het kwetsbare woud te herstellen.

DE BEADEMINGS-MACHINE

Het tropische regenwoud van de Amazone werkt met een wonderbaarlijke precisie. Als een gigantische regenton verzamelt het de regen: door de hoge temperaturen geven de planten damp vrij in de atmosfeer. Die vormen wolken die regen produceren die opnieuw wordt geabsorbeerd. Daarnaast is het woud ook een grote zuurstofmachine. Maar de klimaatverandering en boskap kunnen dit fragiele evenwicht verstoren. Daarom zet WWF-Ecuador zich dagelijks samen met Alcides, Jessica, Carmen, Martin, Nelly en de andere leden van de gemeenschappen in om de bossen van het Amazonegebied te behouden, zodat de miljoenen dieren en mensen in het woud, en de miljarden mensen op aarde er nog vele generaties van zouden kunnen genieten.

EEN WERELD MET VELE GEZICHTEN

Lang vervlogen lijkt het geromantiseerde beeld van de bewoners van het Amazonewoud die, gekleed in slechts een kroon van veren, als één leefden met de dieren uit het woud. Wie vandaag aankomt in een van de vele dorpen in het Ecuadoraanse Amazonegebied, ziet net als overal elders in de wereld vooral jeans, T-shirts en smartphones. Of toch niet?

De bewoners van de Amazone in Ecuador zijn geen homogene groep, maar een verzameling van verschillende etnische groepen, zoals de Kichwas, Shuar, Achuar, Shiwiar, Huaoranis, Záparos, Cofanes Sionas-Secoyas en vele andere. Elk van deze etnische bevolkingsgroepen kent zijn geheel eigen taal en cultuur, en ziet er anders uit. Wat deze mensen wél

delen, zijn enerzijds een complexe en agressieve geschiedenis van kolonisatie en gedwongen migratie, en anderzijds een innige band met de natuur. Want wie verder kijkt dan de typische kenmerken van de zich verspreidende verwestering, zal merken dat die volkeren een relatie hebben met de natuur die nog altijd radicaal verschilt van de onze.

verhalen tegenwoordig net als wij als legendes beschouwen, geven deze prachtige verhalen toch nog altijd vorm aan hun kijk op de natuur en

Mijn hond, de waarzegger

Een mooi geloof is dat van de Kichwa's. Die zijn ervan overtuigd dat alle dieren een ziel hebben en net als wij dromen. En die dromen zouden de toekomst voorspellen. Omdat honden zo'n hechte relatie hebben met hun baasjes, denken sommigen dat hun honden hun toekomst kunnen voorspellen. Ze houden hun viervoeters daarom nauwlettend in de gaten als ze slapen om hun dromen te kunnen analyseren.

MYTHES EN LEGENDES

Velen spreken over de mythes en legendes die heersen in deze bevolkingsgroepen: de boa die twee kinderen verzorgde en hen verdedigde heeft tegen een jaguar, de twee geliefden die zichzelf verdronken in een rivier en elkaar later terugvonden om samen de Tenarivier te vormen, en de zwarte jaguar die als een bovennatuurlijk wezen de watergeesten bewaakt. Dat zijn slechts enkele van de vele mythes en legendes die in dit deel van de wereld voortleven, en die momenteel de aandacht trekken van sociale wetenschappers. Want hoewel de meeste mensen in dit gebied deze

© Pablo Corral / WWF

► Wist je dat?

Maar liefs tien procent van alle plant- en diersoorten op aarde leeft in het Amazonegebied. Wekelijks worden er nog nieuwe soorten ontdekt.

© Alejandro Polling / WWF-Colombia

de wereld waarin we leven. In deze wereld zijn menselijke kenmerken niet uitsluitend voorbehouden voor mensen. Ook dieren, bomen en rivieren hebben mensentrekjes.

De relatie tussen mensen en de natuur is er daarom veel hechter, en soms valt het onderscheid zelfs nauwelijks op te maken. Iedereen ervaart en beleeft de wereld door zijn eigen ogen, en de etnische groepen van het Ecuadoraanse Amazonegebied ervaren hun wereld helemaal anders dan wij de onze.

TWEE WERELDEN, ÉÉN DOEL

Bij WWF houden we bewust rekening met deze verschillen. Terwijl we de economische en sociale druk trachten aan te pakken die deze bevolkingsgroepen ondervinden, proberen we altijd voor ogen te houden dat we de wereld niet noodzakelijk op dezelfde manier zien. Maar al zien we misschien verschillende werelden, toch delen we dezelfde planeet, die we allemaal samen willen beschermen.

© André Bärtschi / WWF

© David Lawson / WWF-UK

DOSSIER

EEN UNIEKE BLIK OP DE AMAZONE

In samenwerking met het Ecuadoraanse ministerie van Milieu heeft WWF-Ecuador een project opgestart om cameravallen te installeren in het Cuyabeno-reservaat. De lokale bewoners van Zancudo Cocha gaan aanzienlijk bijdragen tot dit project.

© André Bärtschi / WWF

DE BELANGRIJKE ROL VAN CAMERAVALLLEN

Cameravallen klinken veel bedreigender dan ze zijn. Ze schaden het wildleven helemaal niet. Het zijn namelijk eenvoudige fototoestellen, verbonden aan infraroodsensoren die de toestellen doen afgaan zodra ze beweging bemerken in het woud.

Deze toestellen zijn eigenlijk heel eenvoudig, maar de moeilijkheid ligt in het vergaren van interessant materiaal ermee. De beste locaties liggen immers zo afgelegen, dat je vaak een hele dag over moeilijk terrein moet stappen om het filmpje in een camera te vervangen.

De camera's moeten dan ook nog eens regelmatig verplaatst worden, omdat de flitsen de dieren alarmeren waardoor ze deze locaties op langere termijn zouden kunnen vermijden. Door het vochtige en warme klimaat op de meeste locaties

laten de cameravallen het bovendien regelmatig afweten. Wetenschappers zijn daardoor al blij als er op twee derde van de genomen foto's een dier te zien is. Daarom is het zo belangrijk om vooraf uitvoerig onderzoek te voeren naar de meest doeltreffende en productieve locaties. Dat doen de wetenschappers voornamelijk door met de lokale bewoners te praten en door sporen te onderzoeken.

VAN DE SCHOOLBANKEN NAAR HET BOS

Vijftien leden van de gemeenschap, allen autochtone Kichwa's, volgen op dit ogenblik cursussen om cameravallen te leren gebruiken. Zij zullen de camera's niet alleen installeren en controleren, maar ook de gegevens uit de camera's analyseren om de gemeenschap te ondersteunen in hun beslissingen.

► Wist je dat?

'Jaguar' betekent 'hij die in één sprong doodt'. Ooit leefde deze uitstekende zwemmer van het zuiden van de Verenigde Staten tot in het puntje van Zuid-Amerika. Door ontbossing, infrastructuur en veeteelt is zijn habitat echter met de helft geslonken en zijn veel van zijn prooien verdwenen.

© WWF-Ecuador

Lokale Kichwaman volgt een cursus om cameravallen te leren gebruiken.

Aan de hand van de cameravallen willen WWF en de lokale gemeenschap de diersoorten in het gebied beter opvolgen en hun gedrag beter leren kennen. Die informatie zal de gemeenschap helpen het gebied van 170 000 hectare in te delen in gebieden die geschikt zijn voor activiteiten als de traditionele jacht en toeristische paden. De gemeenschap zal bovendien het ecotoerisme in de regio verder kunnen ontwikkelen omdat ze de lokale dieren beter begrijpen. Ook de leerlingen van de school in de Zancuda Cochagemeenschap zullen hun voordeel halen uit de nieuwe cameravallen. De informatie en de foto's van de camera's gaan immers dienstdoen als lesmateriaal voor opvoedkundige milieuprojecten in de school.

NIEUWE BRONNEN VAN INKOMSTEN

De bescherming van wilde dieren vraagt om beslissingen gebaseerd op correcte informatie. Door deze gemeenschap te helpen hun grondgebied beter te leren kennen, helpen we hen ook alternatieve bronnen van inkomsten te vinden die geen druk uitoefenen op bedreigde diersoorten zoals de jaguar. We ondersteunen de ontwikkeling van deze andere bronnen van inkomsten, zoals de productie van cacao en het ecotoerisme.

© WWF-Ecuador

Buurtbewoners installeren een nieuwe cameraval.

EEN UNIEK FOTOALBUM

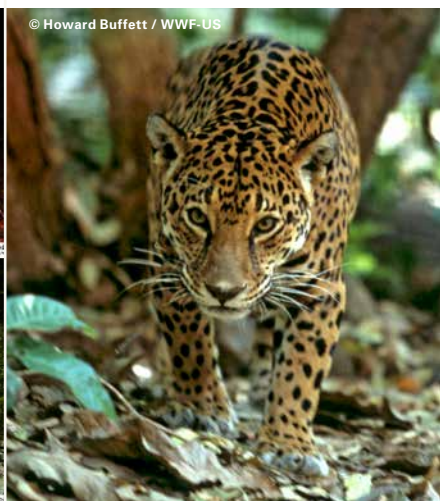
Cameravallen in deze regio proberen vaak de schuwe jaguars op de gevoelige plaat vast te leggen, om meer te weten te komen over hun jaaggewoonten. Zoals je kan zien op deze pagina's, zijn jaguars evenwel niet de enigen die voor de camera's komen poseren. Ook witlippekari's, ocelotten, reuzenmiereners, blauwkeelgoeanen en vele andere dieren laten zich bewonderen. Deze beelden zijn niet alleen prachtig om te zien, ze vormen ook bijzonder waardevol materiaal voor wetenschappers, die er cruciale informatie uit afleiden over het wildleven in het Amazonegebied. Die informatie kan WWF vervolgens gebruiken om de dieren doeltreffender te beschermen.

© WWF-Ecuador/ Ministerio de Ambiente Ecuador

ICO ScoutGuard

© Howard Buffett / WWF-US

Ook witlippekari's, ocelotten, reuzenmiereners en blauwkeelgoeanen werden gespot dankzij de cameravallen.

DOSSIER

BOUWEN AAN EEN GROENERE TOEKOMST

© Kevin Schafer / WWF

Rond de rivieren Mira en Pastaza in het Amazonewoud leven Ecuadoranen al generaties lang in en van het regenwoud. Het bos is immers hun natuurlijke leefomgeving waarop hun eeuwenoude cultuur berust. Tot voor kort beschermden de verschillende gemeenschappen dan ook zelf het woud. Maar door de almaar toenemende economische druk kunnen ze die bescherming niet langer opbrengen. Samen met de Ecuadoraanse regering tracht WWF het tij te keren.

Het regenwoud van Ecuador vormt niet alleen een gigantische buffer tegen de opwarming van de aarde, het bezit ook een onwaarschijnlijk rijke biodiversiteit: in de bossen van Ecuador zijn maar liefst 20 000 plantensoorten te vinden,

waarvan 5300 soorten nergens anders ter wereld te vinden zijn. Vroeger beschermden de lokale gemeenschappen de natuurlijke rijkdom op hun grondgebied. Maar omdat de inwoners steeds meer geld nodig hebben om hun kosten

voor onderwijs en gezondheidszorg te betalen, hebben ze de afgelopen jaren veel meer bossen gekapt, aan onduurzame landbouw gedaan of hun perceel verkocht. Daardoor verdwijnt hier jaarlijks 100 000 hectare tropisch woud. Dat zijn meer dan 150 000 voetbalvelden per jaar.

SOCIO BOSQUE

In 2008 richtte de Ecuadoraanse overheid daarom het Socio Bosque-programma op. Dat programma belooft landeigenaars en inheemse gemeenschappen met een financiële compensatie voor elke hectare woud die ze gedurende 20 jaar beschermen. Met het programma wil de overheid enerzijds de nationale ecosystemen

beschermen en de ontbossing en broeikasgassen een halt toeroepen. Anderzijds kan het programma ook de levensomstandigheden van de lokale boeren en inheemse gemeenschappen verbeteren, door een alternatief inkomen te bieden. De projectleiders staan de gemeenschappen bij, zodat ze de ontvangen fondsen kunnen investeren in ontwikkeling op lange termijn.

Het programma heeft bovendien uitdrukkelijk aandacht voor de inclusie van vrouwen. Onderzoek heeft namelijk aangetoond dat de vrouwen in deze gemeenschappen inkomsten beter beheren en dat ze vaker investeren in de behoeftes van hun gezin. Dankzij

het programma willen vrouwen steeds vaker een actievere rol spelen en beginnen ze handelsactiviteiten op te bouwen om hun gezin te onderhouden.

IN SAMENWERKING MET WWF-BELGIË

Omdat het programma nog onvoldoende bekendheid geniet onder de lokale gemeenschappen, trok WWF-België sinds maart 2015 naar Ecuador voor een grootschalige sensibiliseringscampagne over Socio Bosque. Amper enkele maanden na de opstart van het project waren al zeven nieuwe gemeenschappen tot het project toegetreden. Vorig jaar kwamen daar nog eens drie nieuwe gemeenschappen bij.

1,2 MILJOEN HECTARE BOS BESCHERMD

In totaal heeft het Socio Bosque-programma sinds zijn oprichting in 2008 al meer dan negen miljoen dollar

uitgedeeld aan 170 000 gezinnen, en kon het zo meer dan 1,2 miljoen hectare bos beschermen voor de komende 20 jaar. Het merendeel van dat budget kwam van de regering van Ecuador. Jammer genoeg kampt het Zuid-Amerikaanse land momenteel met een grote economische crisis, waardoor de regering geen geld meer kan vrijmaken voor nieuwe deelnemers aan het programma. Wie nog wil toetreden, komt daardoor op een wachtlijst terecht.

Het tweejarige sensibiliseringsprogramma van WWF-België is intussen afgelopen. Dat betekent echter niet dat de bescherming van het regenwoud in Ecuador stopt, wel integendeel. WWF-België werkt op dit ogenblik immers een nieuw, grootscheeps plan uit om de bossen de komende vijf jaar te beschermen.

© David Lopez / WWF-Colombia

Tropisch regenwoud in Chocó Darien, waar WWF actief is.

© James Frankham / WWF

© Kevin Schafer / WWF

© WWF-Rangerclub

HET ZWIN

© WWF-Rangerclub

→ WWF-RANGERS OP STAP IN HET ZWIN!

© WWF-Rangerclub

OP 5 FEBRUARI GING DE WWF-RANGERCLUB OP SAFARI NAAR HET ZWIN IN KNOCKE-HEIST.

Een bijzondere ontdekkingstocht langs de verschillende kijkhutten en tussen de slikken en schorren van het natuurgebied.

Wist je dat een ooievaar elk jaar naar hetzelfde nest terugkeert? En dat de mannelijke en vrouwelijke berg-eend allebei dezelfde kleur hebben? Een berg-eend broedt namelijk onder de grond en moet daarom niet gecamoufleerd zijn.

De kinderen tuurden naar de vogels op het water, ploeterden in de modder en ontdekten de tentoonstelling van het vernieuwde bezoekerscentrum.

Een plezierige dag uit met de WWF-Rangerclub!

**OOK IETS VOOR
JOUW KIND?**
ONTDEK HET AANBOD
NATUURACTIVITEITEN
VOOR KINDEREN OP
WWW.RANGERCLUB.BE.

© WWF-Rangerclub

© WWF-Rangerclub

© WWF-Rangerclub

© WWF-Belgium / Leen De Laender

→ RANGER MATHIS NOTEERT ALLE VOGELS DIE HIJ ZIET.

© WWF-Rangerclub

WORD JIJ VRIJWILLIGER VOOR WWF?

DE WWF-RANGERCLUB STAAT DEZE ZOMER OP VERSCHILLENDE FESTIVALS EN EVENEMENTEN MET EEN TOFFE, ACTIEVE STAND VOOR KINDEREN EN HUN OUDERS.

DAARVOOR ZIJN WE OP ZOEK NAAR ENTHOUSIASTE VRIJWILLIGERS OM MEE DE STAND TE BEMANNEN EN DE BEZOEKERS TE INFORMEREN OVER DE RANGERCLUB. BEN JE SOCIAAL, NIET BANG VAN KINDEREN, AF EN TOE BESCHIKBAAR IN HET WEEKEND EN WIL JE GRAAG JE STEENTJE BIJDRAGEN? DAN ZIJN WE OP ZOEK NAAR JOU!

STEL JEZELF KANDIDAAT VIA
WWW.WWF.BE/JOBS
 (VRIJWILLIGER WWF-RANGERCLUB).

Vroeger vond je in België uitgestrekte bloemenweides die een thuis boden aan talloze insecten, vogels en andere dieren. Maar door intensieve landbouw, verstedelijking en vervuiling verdwijnen er steeds meer wilde bloemen en kruiden uit het landschap en dat heeft een nefaste impact op de biodiversiteit. Door het gebrek aan bloemen zijn er ook almaar minder bijen, vlinders en andere insecten in de weides. En dat bedreigt dan weer veel plantensoorten, vogels en andere dieren.

Om de graslanden en bloemenweides van België in stand te houden, steunt WWF het project **'LIFE Prairies Bocagères' van Natagora**, dat de weilanden in de regio Fagne Famenne in Wallonië, die een enorm rijke biodiversiteit herbergen, beschermt en herstelt. Natagora koopt eerst weilanden aan om nieuwe natuurreservaten op te richten. Daarna worden zaden van wilde bloemen

geogst en gezaaid in de gedegradeerde weides en akkers. Zo kan de oorspronkelijke bloemenpracht van de graslanden zich geleidelijk aan herstellen en worden de dieren en planten beschermd.

Voor het tweede jaar op rij zijn we een samenwerking aangegaan met **Weleda**, producent van duurzame natuurcosmetica en geneesmiddelen. Dankzij de

succesvolle samenwerking vorig jaar konden we de oerbossen in de Karpaten beter beschermen. Dit jaar steunen we het project van Natagora om de natuur in eigen land te beschermen.

Van 20 maart tot en met 9 april schenkt Weleda per verkocht product € 1 aan WWF. De volledige opbrengst zal worden gebruikt om extra weides aan te kopen rondom de natuurgebieden van Prée en Tienne in Fagne Famenne,

en om het oorspronkelijke bloementapijt in de verarmde weilanden te herstellen.

VOOR MEER INFORMATIE:
WWW.WELEDA.BE/WWF

HOUD JE OGEN GOED OPEN ALS JE HOUT KOOPT

Het label dat onze bossen beschermt

GROTE OVERWINNING VOOR DE EUROPESE NATUUR!

Europa telt talloze prachtige natuurgebieden, zoals de oerbossen van Bialowieza in Polen of het Coto Doñana-moerasgebied in Spanje, en adembenemende diersoorten, zoals lynxen, beren, wolven, talloze vlinders en zelfs walvissen. Die waardevolle natuur wordt beschermd door de Europese natuurwetten. Twee jaar lang voerden we actie om ervoor te zorgen dat deze wetten niet afgezwakt zouden worden. Dankzij de grote steun van de Europese burgers zijn we er samen in geslaagd: de natuurwetten blijven behouden!

© Wild Wonders of Europe /Stefano Untherthiner / WWF

NATUURWETTEN STAAN OP HET SPEL

Dankzij de Vogel- en Habitatrichtlijnen van de Europese Unie kon het meest uitgestrekte netwerk van beschermde gebieden ter wereld uitgebouwd worden, het Natura 2000-netwerk. Ruim 1000 bedreigde soorten en een miljoen km² natuurgebieden worden erdoor beschermd. De richtlijnen zijn dus cruciaal voor de bescherming van het Europese natuurlijke erfgoed. Maar twee jaar geleden vroeg Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker aan Europees Commissaris voor Milieu, Karmenu Vella, om te onderzoeken of de richtlijnen wel beantwoordden aan hun doelstelling. Die beslissing zette alle resultaten die de richtlijnen al hadden opgeleverd op de helling, want een herziening ervan had een nefaste impact kunnen hebben op de biodiversiteit en het leefmilieu in Europa.

ENORME EUROPESE REACTIE

Onmiddellijk nadat het nieuws bekend raakte, werd de coalitie #NatureAlert opgericht. Meer dan 200 ngo's over heel Europa, waaronder WWF-België, vroegen de Commissie met een volksraadpleging om de richtlijnen niet te wijzigen maar wel beter toe te passen. Ook wij zetten ons in om beleidsmakers te overtuigen om de richtlijnen te steunen en zoveel mogelijk Belgen te mobiliseren om aan de raadpleging deel te nemen. Uiteindelijk kon #NatureAlert in 2015 een recordaantal van meer dan een half miljoen Europeanen op de been brengen om te stemmen voor het behoud van de richtlijnen, waaronder ook 40 000 Belgen!

TURN UP THE VOLUME OF NATURE

Tijdens de onderhandelingen over de richtlijnen in de zomer van 2016 hebben we de actie 'Turn up the Volume of Nature' opgezet. We vroegen EU-burgers om hun eigen natuurlied te componeren door vooraf opgenomen natuurgeluiden met elkaar te combineren, zoals een sneeuwstorm, geisers of het gezang van vogels. In totaal stuurden bijna 62 000 Europeanen hun natuurlied naar de Europese Commissie, en ook België toonde opnieuw zijn engagement voor de natuur: 1900 Belgen namen deel aan de actie.

© David Lawson / WWF-UK

ONZE INSPANNINGEN WORDEN BELOOND

Twee jaar lang heeft WWF samen met 200 andere ngo's intens campagne gevoerd om de richtlijnen te behouden. En onze stemmen werden gehoord. Dankzij alle acties over de hele Europese Unie riepen een aantal lidstaten, waaronder België, de Europese Commissie op om de richtlijnen te behouden. Op 7 december 2016 besliste de Commissie uiteindelijk dat ze de richtlijnen niet zal herzien en, sterker nog, dat ze de implementatie ervan zal versterken.

BELGISCHE KINDEREN IN ACTIE

Om commissaris Vella te bedanken, maakten 7500 kinderen uit 350 Belgische scholen elk een tekening die ze in februari 2017 aan hem overhandigden. Tegelijk deden ze een oproep om hun toekomst te redden door de natuur nú beter te beschermen.

De beslissing is een enorme overwinning voor de meer dan 200 ngo's en de honderdduizenden Europese burgers die zich hebben ingezet om de natuur te beschermen. We willen hen dan ook van harte bedanken voor hun steun en engagement. Samen maken we het verschil!

© Wild Wonders of Europe / Frank Kraemer / WWF

850 000

Ongeveer 850 000 inheemse Ecuadoranen zijn rechtstreeks afhankelijk van het bos.

45

Meer dan 45% van Ecuador ligt in het Amazonegebied.

5300

Ecuador herbergt meer dan 20 000 plantensoorten, waarvan er 5300 nergens anders ter wereld te vinden zijn.

25

Ongeveer 25% van de Ecuadoraanse Amazone is beschermd.

© Kevin Schafer / WWF

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.

www.wwf.be | www.facebook.com/wwf.be